

, dnia 09 października 2025 roku

Do:

Pani Paulina Hennig-Kloska

Minister Klimatu i Środowiska Ministerstwo Klimatu i
Środowiska

ul. Wawelska 52/54

00-922 Warszawa

Za pośrednictwem:

Departamentu Gospodarki Odpadami

Departament.Gospodarki.Odpadami@klimat.gov.pl

Temat: Wniosek o nowelizację przepisów w zakresie kwalifikacji i zagospodarowania osadów z przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków w celu racjonalizacji gospodarki wodno-ściekowej oraz ograniczenia marnotrawstwa zasobów naturalnych.

I. Aktualny Stan Prawny i Obowiązki

Obecnie obowiązujące przepisy klasyfikują materiał usuwany z osadników wtórnych lub osadników gnilnych przydomowych oczyszczalni ścieków (PBOŚ), choć potocznie nazywany jest on "osadem", w dwojaki sposób, co determinuje obowiązki właścicieli:

1. Przepisy Prawa wodnego/ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (u.c.p.g.): Materiał ten jest najczęściej traktowany jako nieczystości ciekłe (w uproszczeniu, zawartość szamba lub osadnika gnilnego), co zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5a u.c.p.g. wymaga wywożenia przez przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie.
2. Kwalifikacja Osadu Ściekowego (Ustawa o odpadach): W przypadku, gdy jest on kwalifikowany jako osad ściekowy, musi być zagospodarowany zgodnie z wymogami Ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2023 poz. 1587 z późn. zm.). W praktyce oznacza to obowiązek przekazania uprawnionemu podmiotowi, który może go przetworzyć np. na tzw. polepszacze gleby lub przekazać do unieszkodliwienia/

W praktyce, większość gmin i przedsiębiorców wymaga regularnego opróżniania osadników przez wyspecjalizowaną firmę asenizacyjną.

II. Problem i Kontrargumentacja – Marnotrawstwo Zasobów

Powyższy obowiązek, w kontekście biologicznych oczyszczalni ścieków (z osadem czynnym), jest nieuzasadniony ekologicznie i ekonomicznie, prowadząc do marnotrawstwa zasobów:

Problem prawny/ekonomiczny	Kontrargumentacja i rozwiązanie
Marnotrawstwo czystej wody	Po opróżnieniu zbiornika należy go niezwłocznie napęłnić czystą wodą do poziomu 3/4 jego wysokości, aby utrzymać masę czynną (bakterie) w odpowiednim środowisku i nie dopuścić do wyniesienia zbiornika przez wody gruntowe. Jest to niepotrzebne zużycie cennej wody pitnej, która jest następnie ponownie zanieczyszczana.
Marnotrawstwo nawozu biologicznego	Osad z osadnika wtórnego w aktywnych PBOŚ to ustabilizowany, zmineralizowany osad nadmierny. Jest on bardzo dobrym, pełnowartościowym nawozem organiczno-mineralnym (polepszaczem gleby) o znaczącej zawartości azotu i fosforu. Zamiast płacić za jego wywóz, powinien być traktowany jako wartościowy produkt uboczny i wykorzystywany na własnym terenie.
Brak racjonalnego rozróżnienia	Obecne przepisy zbyt często traktują osad z PBOŚ (biologicznie ustabilizowany) na równi z nieczystościami ciekłymi (szambo, osadnik gnilny), ignorując fakt mineralizacji i niskiej aktywności biologicznej osadu nadmiernego.

III. Proponowane Rozwiązanie i Zmiana Przepisów

Wnoszę o podjęcie działań mających na celu nowelizację przepisów w celu wyłączenia osadów z biologicznych przydomowych oczyszczalni ścieków z obowiązku regularnego wywozu (w przypadku spełnienia określonych warunków):

1. Wprowadzenie definicji "ustabilizowanego osadu nadmiernego z PBOŚ": Osad, który przeszedł proces biologicznego oczyszczania i jest magazynowany w osadniku wtórnym, powinien być traktowany odmiennie niż osad z osadników gnilnych lub szamb. Jest to osad czysty biologicznie i bezzapachowy.
2. Zezwolenie na przyzagrodowe wykorzystanie osadu:
Właściciele PBOŚ powinni być zwolnieni z obowiązku wywozu, jeżeli osad zostanie wykorzystany na własnym terenie jako nawóz (polepszacz gleby) w uprawach niezwiązanych z produkcją żywności (np. trawniki, krzewy ozdobne) lub poddany kompostowaniu, zgodnie z dobrymi praktykami rolniczymi i ekologicznymi.
3. Eliminacja konieczności wtórnego zalewania: Uznanie osadu za pełnowartościowy nawóz, który nie wymaga wywozu, eliminuje problem marnowania czystej wody do ponownego zalewania zbiorników.

Wprowadzenie tych zmian przyczyni się do: oszczędności czystej wody oraz racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych zgodnie z zasadami gospodarki obiegu zamkniętego.

Tym bardziej że obowiązek wywozu to polski wymóg wdrożony w celu realizacji unijnych celów ochrony środowiska (czystości wód i racjonalnego gospodarowania osadami/odpadami). Unia Europejska nakazuje "uporządkowanie" kwestii osadów i ścieków (zgodnie z Dyrektywami), a polski ustawodawca i gminy wybrały drogę na skróty polegającą na nałożeniu bezwzględnego obowiązku umownego wywozu i dokumentowania tego.

Z poważaniem,